

Назар Городиський

В Україні не знайдемо надто багато людей, які б колись проживали в сонячному Лос-Анджелесі та, працюючи у відомому центрі кінематографії – Голлівуді, з радістю проміняли це все на монастир. Проте саме так вчинив брат Олександр Кілар із Святоуспенської Унівської Лаври, що під Львовом. Він виховувався на еміграції в Німеччині, Аргентині та в США. Маючи перспективи в акторській діяльності, у великій славі, у заможному житті, вибрав щось значно більше. Після довшого перебування з монахами-студитами в м. Кастель-Гандольфо (біля Риму) і в Парагваї прийняв «ангельський образ» для освячення своєї душі та сповнення свого завдання на славу своєї Церкви й українського народу. «Я мав глибоке духовне пережиття Бога, відчув Його поклик, то не був поклик голосу словесного, але духовного... З самого початку мене захоплювали контемплятивні монастирі, ті, які ізольовані від світу та живуть споглядальною молитвою», – розповідав брат Олександр.

Молодість в постійній еміграції

Народився 2 січня 1940 року в місті Отинія на Станіславівщині (Івано-Франківщині). Олександр походив із надзвичайно інтелігентної сім'ї. Батько Володимир Кілар за професією був інженером та ветеринаром, але заробляв умінням ремонтувати годинники, чим і займався, перебуваючи в Аргентині та в США. Мама Галина за професією була вчителькою-філологом, добре знала французьку та німецьку мови. Олександр мав молодшого брата Романа, який проживає в США, та двох племінниць. Перші роки життя були важкими для малого Олександра. Вони пройшли у скитаннях. Унаслідок цькування більшовиками сім'я рятувалася втечею, переїхавши на деякий час у Польщу, згодом у Францію, а далі в Німеччину, діставшись аж до Аргентини, де пройшли підліткові роки Сашка. Родина мешкала там упродовж тринадцяти років. Опісля його батьки знову переїжджають, але вже до Нью-Йорка, де й осіли надовго. У молодому віці Олександр розпочав пошук себе та свого покликання. Деякий час працював у відомому центрі кінематографії – Голлівуді, у Каліфорнії. Також пробував себе в літературі, писав

оповідання, але, як сам говорив, що це було дуже поверхово.

Чернецтво

У 1969 році Олександр вступає до монастиря трапістів у Нью-Клерво, що в Каліфорнії. Це був римо-католицький монастир, відомий своїми дуже суворими монашими правилами. Трапісти здебільшого живуть в ізольованих місцях, аби зберегти свій контемплятивний характер. Свій перший монаший вишкіл здобував саме в цій спільноті. Там перебував упродовж чотирьох років і трьох місяців, закінчивши новіціат.

У 1974 році брат Олександр переїхав до Монастиря Студіон у Кастель-Гандольфо, що біля Рима. Причиною були прохальні листи матері, яка докоряла йому, запитуючи, чому українець вибрав американський монастир? Мама дізналася про Монастир Студійського уставу поблизу Рима. Вона зацікавилася цим монастирем, почала листуватися з монахами, які були ближчими за способом духовного життя до трапістів. Один із цих листів потрапив до рук патріарха Йосифа (Сліпого). Він одразу збагнув ситуацію і запропонував братові Олександру приїхати до їхнього монастиря та спробувати пожити монашим життям за Студійським уставом, наголошуючи, що способом життя вони подібні до трапістів. Зваживши на те, що йому була ближчою європейська культура, та через власні аскетичні погляди брат Олександр вирішив після закінчення новіціату виїхати з монастиря трапістів з умовою повернутися назад, якщо йому не підійдуть монаші правила та спосіб життя студитів. Та саме тут він знайшов те, чого шукав. Так брат Олександр потрапив і остаточно залишився в монахів-студитів.

У ченця завжди була думка щодо пустинного життя, але він завжди мав велике бажання вчитися. Це його прагнення здобувати знання врешті здійснилося в обителі Студіон. Архимандрит Студіону, блаженної пам'яті Любомир Гузар, благословив брата Олександра студіювати філософію та богослов'я в римських Університетах. Окрім богослов'я, чернець мав музичний талант, любив та вмів вишукано, як соловейко, свистіти. Згодом у 1977 році він складає свої Перші монаші обіти.

У 1985 році монах Олександр переїхав подвизатися в пустельну обитель, де вже попередньо близько тридцяти років жив один старець. Та обитель знаходилася в Італії, на горі, посвяченій Матінці Божій Милосердя. Сама гора розташована в лісі поблизу села. Селяни мали велику побожність до святого місця. Вони раз у році виходили паломництвом на гору до старця-пустельника, молилися разом і потім відходили. У

пустелі, звісно, немає газу, електрики, все обігрівається й освітлюється дровами, свічками. Тому пустельник готував їжу на вогні, а дрова збирав у лісі, старався збирати сухе гілля, а не обрізати дерева.

З настанням незалежності України спільнота монахів-студитів переїжджає з Італії в Україну. У 1993 році з благословення архимандрита Любомира Гузара старець Олександр виконував місію посланця в Україні, виконуючи монаший послух у монастирі Архистратига Михаїла у Львові. Згодом якийсь час брат проживав у Монастирі Преподобного Теодора Студита в с. Колодіївка на Тернопільщині. А через деякий час важко захворіла матір брата Олександра, тому Він терміново вирушає до Нью-Йорка, де доглядає її аж до самої смерті. У кінці 2000-х повертається в Україну і за благословенням патріарха Любомира (Гузара), замешкав у Святотроїцькому монастирі Студійського уставу в Жукові біля Бережан. А вже незабаром, восени 2009 року, переїжджає до Святоуспенської Унівської Лаври.

Затвор до самої смерті

В Уневі брат Олександр практично відразу з благословення ігумена Венедикта Алексійчука розпочинає затворницьке життя та проводить зустрічі з братією й людьми. Його життя протікало тихо – в Бозі й молитві. П'ять днів на тиждень брат усамітнювався в келії, а в суботу та неділю виходив. Вихід до Божого люду був способом його служіння. Суботу присвячував для спілкування з братами-монахами, а неділю – для спілкування з мирянами. Кожної другої суботи давав братам конференцію з Біблії, яку дуже любив, знав, практикував і охоче ділився своїм досвідом. Людей, які бажали отримати пораду від старця, ніколи не бракувало. Доходило до того, що нерідко не мав часу навіть на їжу та сон. Протягом весняної та успенської прощі в Унівській Лаврі приймав людей цілодобово, жертвуючи своїм сном упродовж двох ночей. Запис на розмову зі Старцем розтягався на кілька місяців. Хто потрапляв до нього на розмову – отримував бажану пораду, заохоту, молитву та благословення.

Брате Олександр, моли Бога за нас!

У Навечір'я Богоявлення – 18 січня 2020 року, на 81 році життя відійшов до Господа схимонах, подвижник Олександр Кілар. Він не належав до видатних людей, політиків, акторів, письменників чи дослідників. Але був справді великим. Жив постійною молитвою, віддав усе, щоб бути з Богом, а своїм життям і світлістю своєї душі свідчити про Божу

любов. Брат Олександр є дороговказом і заохотою не тільки для монахів, він є прикладом для всіх вірних. Особливо для нас, щоб ми могли зайве віддавати та відважуватися йти на стежку правдивого духовного життя.

Назар ГОРОДИСЬКИЙ, Монах із Голлівуду // СЛОВО №1 (85), березень-травень 2021